

AAGRUNOL: INPAKKEN OF WEGWEZEN?

Wim van de Pol, Job Schreuder

Noorderbreedte heeft in haar tien jaargangen de zaak AAgrunol op de voet gevolgd. De roerige geschiedenis van de bestrijdingsmiddelenfabriek in de stad Groningen komt in enkele zinnen op het volgende neer: AAgrunol hoorde niet thuis aan het Winschoterdiep omdat het bedrijf een gevaar was voor de volksgezondheid en het milieu. De buurtbewoners waren de eersten die dat hardop zeiden en handelden daar ook naar. Na de zoveelste brand bij AAgrunol, januari '81, zei het gemeentebestuur van Groningen ook hardop dat AAgrunol de stad uit moest. Aldus geschiedde en vandaag de dag drijft AAgrunol haar bestrijdingsmiddelenhandel vanuit Delfzijl. Het vroegere bedrijfsterrain aan het Winschoterdiep pronkt ergens bovenaan de lijst van 's lands ernstigste gevallen van bodemverontreiniging.

Februari 1981: protesten tegen het boeigrondse gif aan AAgrunol

Ze zijn er stevig tegenaan gegaan, de *gemeente*, eigenaar van het terrein, en de provincie Groningen, die de bodemsanering officieel moet uitvoeren. Vanaf 1983 zijn er 18 rapporten volgeschreven, zijn er bijna 300 grondboringen op het terrein uitgevoerd, zijn er ruim 60 grondwaterpeilbuizen de bodem ingewerkt en is er zo'n anderhalf miljoen gulden betaald aan ingenieursburo's en laboratoria voor hun onderzoekswerk. Zo heeft de voorbereiding van de sanering van het AAgrunolterrein al heel wat vruchten afgeworpen. Voor het ingenieursburo IWACO, dat het leeuwendeel van de onderzoeken uitvoert, zelfs in die mate dat men dit na jaar een vestiging in de stad Groningen heeft geopend.

AAgrunol als landelijk voorbeeld

Er zijn meer geïnteresseerden in de ontwikkelingen rondom AAgrunol: het Ministerie van VROM bijvoorbeeld. Dit ministerie is om te beginnen al behoorlijk **de angenev i v i d e m d i t i j i t e - 9 0 T v r . d : t e k e n i n -**

gen toegestuurd krijgt. Aangezien de sanering minstens f 45 miljoen gaat kosten houdt men in Leidschendam de zaak scherp in de gaten. Maar er is nog een andere reden voor de belangstelling van het ministerie van VROM voor het project AAgrunol.

Het ziet er naar uit dat de manier waarop men bezig is de sanering van de AAgrunolgrond voor te bereiden een soort 'standaardmethode' wordt voor alle grote en ingewikkelde gevallen van bodemverontreiniging. AAgrunol als landelijk voorbeeld dus. Alle reden om op deze plaats de manier van voorbereiden eens nader te beschrijven.

Eén van de acht

Inmiddels is 62.000 vierkante meter terrein globaal bekeken, tot op een diepte van maximaal 42 meter. Belangrijkste konklusies: er is zo'n 112.000 m³ grond vervuld, en daarin en daaronder zit ongeveer 400 miljoen liter verontreinigd grondwater. In de grond en het grondwater ritselt het van het kwik, arseen, resten bestrijdingsmiddelen, alles door elkaar. Met die kennis in het achterhoofd, en met de Interimwet bodemsanering op tafel, hebben toen de ambtenaren van de 'Projectgroep AAgrunol' (namens de gemeente, de provincie, de inspectie, het ministerie van VROM en het ingenieursburo) een minimale milieuhygiënische voorwaarde uitgesproken waaraan de sanering van deze troep moest gaan voldoen: het risico voor de volksgezondheid en het milieu moet worden weggelaten dan wel sterk beperkt.

Na heel veel heen en weer gepraat (acht maanden, vier concept-rapporten) onder andere met vertegenwoordigers van de Werkgroep AAgrunol uit de Oosterpoortbuurt stond er een lijst van acht mogelijke saneringsvarianten op papier. Voorzien van prijskaartjes, tekst en uitleg is dat de lijst die afgelopen zomer aan het kollege van Gedeputeerde Staten is voorgelegd. Het kollege koos er één variant uit die haar het beste leek en stuurde de lijst met haar keus naar de Minister van VROM met het verzoek om de uitvoering van de door GS gekozen variant financieel mogelijk te maken.

De variant die het kollege van GS heeft uitgekozen is de meest volledige van de acht: men stelt voor alle verontreinigingen op te graven, af te voeren en voor zover

mogelijk die vervuilde grond te reinigen. Het vervuilde grondwater zou opgepompt moeten worden en schoongemaakt. De andere zeven varianten die op de lijst staan zijn allemaal minder vergaand: een beetje minder verontreinigde grond opgraven, of nog wat minder opgraven en er zijn maar liefst vier varianten die er op neer komen dat de verontreinigingen blijven zitten waar ze zitten, dat er asfalt overheen wordt gelegd en dat er damwanden omheen de grond in worden geslagen (de zgn. 'isolatievarianten'). De achtste variant is een combinatie van deels afgraven en deels isoleren van het terrein. Er moet voor wat betreft de bodemverontreiniging dus een principe-keus worden gemaakt: inpakken of wegwezen.

Lastige keus?

Er zitten nogal wat konsekventies aan de keus van één van de saneringsvarianten die op dit moment wordt gemaakt. Vanzelfsprekend is er de kwestie van het geld: de goedkoopste variant (één van de isolatievarianten) kost zo'n 17 miljoen gulden terwijl de duurste (de volledige afgraving) ongeveer 36 miljoen gulden gaat opeisen. Deze bedragen zijn exclusief BTW en slaan slechts op de maatregelen die op het AAgrunolterrein zelf genomen moeten worden. Ook de omgeving van het terrein, waar woonhuizen staan en be-

drijven gelegen zijn, is verontreinigd. Daar zal ook wat moeten gebeuren. Het onderzoek naar die omgeving loopt nog.

Naast deze hoge kosten staan vanzelfsprekend de baten: voor die f 36 miljoen is het terrein helemaal schoon, kun je er alles weer mee doen en is het probleem voorgoed verleden tijd. Heb je maar f 17 miljoen voor de sanering over dan blijft het gif er altijd liggen en dan moet je de 'isolatie' voortdurend blijven controleren op lekken, wat steeds weer extra kosten met zich meebrengt. Met het terrein kun je dan ook niets anders doen dan auto's parkeren. Alle voor- en nadelen van de acht mogelijke saneringsvarianten zijn in het rapport in een aantal tabellen op een rijtje gezet en tegen elkaar afgewogen. Omdat je natuurlijk niet de veiligheid voor mens en milieu kunt afwegen tegen een miljoen meer of minder is eerst een vergelijking gemaakt van de acht saneringsvarianten op zuiver milieuhygiënische kenmerken. Niet zo verrassend kwam de volledige afgraving als beste uit de bus. In een volgende tabel werd toen achter elke variant het kostenplaatje gezet en werd melding gemaakt van de konsekventies die het uitvoeren van die variant zou hebben voor de toekomstige bestemming van het terrein, voor de zorg die de politiek in de toekomst nog aan het terrein dient te besteden en nog een aantal maatschappelijke aspecten.

Op deze manier is de misschien lastige keus van een saneringsvariant wat beter te maken: beter vooral in die zin dat alle bij de afweging meespelende aspecten aan bod komen, waarbij alle partijen zich moeten uitspreken over hoe belangrijk zij een bepaald aspect vinden ten opzichte van iets anders.

Als het inderdaad zo is dat deze manier van het voorbereiden van de keus van een saneringsvariant een standaard-methode wordt in Nederland, dan is dat om die reden een goede zaak. Mits iedereen zich aan de spelregels houdt. In het geval AAgrunol ziet het daar niet helemaal naar uit. Het rapport met daarin de acht varianten, hun kosten, de technische specificaties e.d., het eindresultaat dus van acht maanden overleg met onder andere vertegenwoordigers van het Ministerie, was nog niet officieel verschenen of het Ministerie begon terug te krabbelen op een bepaald punt. De volledige afgraving van het AAgrunolterrein, dus de variant die het college gekozen had, is inmiddels al weer aardig gewijzigd door de nieuwe inbreng van het Ministerie. Het is een kwestie van afwachten of deze veranderingen gaan betekenen dat de keus weer uitgesteld gaat worden, op een andere (minder vergaande) variant gaat vallen, of dat toch in 1987 met de afgraving van de AAgrunol-erfenis kan worden begonnen. Zo luidt namelijk nog steeds de planning van de provincie.

Het AAgrunolterrein. Op de achtergrond: de Oosterpoortwijk

